

Добривоје Јевџић

ДУХ И ГВОЖЂЕ

Звонимир Костић Палански је побожан човек и то му је први, основни, велики дар.

Узвраћено му је тиме што је уман и маштовит песник за одрасле, а нарочито за децу, што је избирљив и проницљив преводац, што је надасве плодан у публицистичком расправљању религијске проблематике.

Током читавог досадашњег стваралачког периода, он је за свој израз ванредно спретно користио и визуелно-ликовна средства, па су, тако, многе његове песме остварене цртежом колико и речима.

Све што је радио и како је радио најављивало је тренутак кад ће ликовни аспект његовог израза преузети доминацију и њега јавности представити као превасходно ликовног уметника.

Тај преврат десио се средином 2004. године кад је Костић открио ликовну издашност, претходним индустријским поступком сепараног гвожђа.

Из тих налаза, за само неколико месеци стваралачког трансa извео је близу 50 скулптура. А интензитет стварања му не попушта, што наговештава изгледе да се он оствари као незаобилазна чињеница у нашој новијој култури.

Генеза његовог скулпторског поступка је след из опште сувишности произведених облика у сушту уметничку посебност. И он, дакле, као многи други током ”гвозденог доба скулптуре”, које траје ево скоро читав век, пробире машински отпад, но не тражи он тамо расточену душу машине да би је поново саставио и тиме нагласио њену инферналност. Њега није поразио нити корумпирао дух ђубришта. Он је религиозно и стваралачки (што је у његовом случају једно исто) инспирисан да стања нереди и хаоса прониче до онога што је у њима сушти поредак смисла и лепоте. А што се све темељи на чињеници да

су хаос и неред у односима а не у самим облицима, тим пре ако су ти облици архетипски.

Наспрам нихилистичке низбрдице, он следи и слави успон, којим нову шансу добијају општи стваралачки принцип, тј. Бог и његова творевина - човек.

Чини то обезвређеним облицима које путем своје стваралачке асоцијативности компоује у тиху, песнички прецизну и јасну визију. Чини то облицима чију незнатну материјалну садржину његовим навођењем моћно држе и до уобличавајуће консеквенце доводе неограничене космичке силе.

Човек извинут за скок у даљ или за скок наглавце у воду, птица при полету, па птица "заувек слетела на чврсту грану вечности", сова (два мања симетрична круга у једном већем кругу), кружне круне дрвећа (на ветру, да би закотрљани кругови добили додатну динамику) - скоро у свему круг или бар кружна динамика, зато што ни Бог, ни човек, ни човечанство у целини, нису створили ништа савршеније, ништа перпетуирајуће динамичније, ништа симболичније од тога - круга.

До основних црта сведена форма, материјално монолитна а динамички сложена, својом перфектношћу трансформативна је у односу на машински отпад са ког је узета. То говори да Звонимир Костић Палански не иде за имитативношћу, нити за документирањем неке импресије или неког наума, него да прозрева време с краја на крај и простор, такође, јер му је стало до симболичке суштине форме и до смисла који је читљив као лепота, до лепоте која је читка као смисао.

Наглашена димензионалност, тј. ликовност, његових скулптура то такође има као подтекст.

Доследна обојеност црном бојом уводи у изражајност дијалектику светло/тамно - стварну и симболичку дијалектику.

И називи скулптура ће се показати као тачка на ј у тој тенденцији, да се оно што је најпробраније из укупне обликотворности света, што је најлепше и најсмисленије, прикаже и као најсимболичније.

А простор који подразумевају Костићеве скулптуре, храмовни је простор, јер су његова језгра менора (седмокраки свећњак) и жртвеник - спрегнута својства божански консеквентне стваралачке поступности, на једној страни, и принцип трансмутације (преображаја), на другој.

Фебруара 2005.